

55. festival profesionalnih pozorišta Srbije “Joakim Vujić”

Pozorište izvan granica

U državi u kojoj je toliko dugo na snazi zakon o nezapošljavanju, nepristojno mali budžeti i ostali zakoni koji otežavaju rad pozorištima, ozbiljnije produkcije i ambicioznije repertoarsko promišljanje zahtevaju gotovo žonglerske sposobnosti pozorišnih uprava.

U ovakvim okolnostima broj od 24 prijavljenih predstava za festival, smatram ozbiljnim produkcijskim podvigom naših pozorišnih kuća i posebno im izražavam zahvalnost zbog činjenice da je čak 17 predstava, rađeno po tekstovima domaćih dramskih autora i autorki. Od praizvedbe komada “Negri” Joakima Vujića, preko drama B.M.Mihiza, Lj.Simovića, D.Kovačevića, komada afirmisanih i nagradjivanih: U. Šajtinca, Tanje Šljivar, Milice Piletić, Ž. Hubača; do onih koji su se poslednjih sezona izborili za svoju vidljivost: Tijana Grumić, Goran Milenković, Ognjen Obradović, Sanja Savić, Iva Brdar i dr.

Primetna je, i razumljiva želja pozorišta sa brojnijim glumačkim ansamblima, da rade produkcijski zahtevnije predstave u kojima bi najveći deo glumaca bio angažovan. Atraktivne “ansambl predstave” su nešto što svakako očekuje i deo naše publike, pozorišna javnosti, ali i osnivači, odnosno oni koji odredjuju budžet pozorištima. Na žalost, upravo u takvim predstavama je najvidljivija nebriga gradova i države, koju sam spomenula na početku. Šta je potrebno za jednu dobru, značajnu “ansambl predstavu”? Da li je dovoljno dovesti iskusnog reditelja/rediteljku? Možda vrhunska autorska ekipa? Dobar budžet? Vrsni glumci i glumice? Sve ovo imamo. Ono što nam nedostaje su brižljivo odnegovani, disciplinovani, uigrani ansambli u našim pozorištima. Da li će u nekoj budućoj strategiji ili zakonu o pozorištu jedan od zadataka biti i uspostavljanje jakih pozorišnih ansambala? Sumnjam.

Primećujem da su posle nekoliko sezona posvećenih obeležavanjima raznih jubileja i važnih istorijskih datuma, mnoga pozorišta odlučila da ovog puta pruže šansu mladim pozorišnim stvaraocima; takođe da po prvi put pozovu neke već afirmisane reditelje i rediteljke; da svesno ulaze u rizike sa dramama koje se opiru jednostavnom scenskom uobličanju ali i da kroz svoje predstave namerno problematizuju društveno-političke odnose našeg svakodnevnog života. Sve ove napore smatram pozorišno značajnim i potrebnim i važnijim od samog rezultata.

U zaključku svoje knjige "Poetika moderne drame", francuski pozorišni teoretičar, reditelj i dramski pisac, Žan Pjer Sarazak kaže: "Ako je moderna i savremena drama uistinu "otvorena forma", treba tu otvorenost shvatiti u njenom krajnjem značenju forme koja prelazi svoje granice, koja se razvija izvan svojih granica."

Da li priče o ugroženosti dramskog teatra postdramskim, klasičnog pozorišta angažovanim ili „pamfletskim“; kao i naši pokušaji da se predstave stalno premeravaju i takmiče, da prebrojavamo nagrade i učešća na festivalima, da sve predstave svrstavamo i razvrstavamo... nisu ništa drugo do granice kojima gušimo svaki mogući iskorak pozorišta, kojim bi se mogao razviti u nešto novo, neočekivano, neznano?

Ja sam napravila svoj izbor od osam predstava. Sedam u konkurenciji za tako željene nagrade i jednu u čast nagrađenih. Dakle selektorski posao je, reklo bi se, obavljen, ali sam rešila i da izađem izvan granice očekivanog, potrebnog, propisanog, neophodnog. Da li su predstave koje sam izabrala bolje od onih koje nisam? Nisu. Da li su predstave koje sam izabrala značajnije od onih drugih? Nisu. Da li su predstave koje sam izabrala kvalitetnije, atraktivnije, provokativnije, uzbudljivije od ostalih? Ako kažem da jesu, hoćete li mi verovati? Pobogu zašto?

Moj izbor je krajnje ličan, do bola ličan, motivisan potrebom da se pronadje pozorište izvan granice. Da li su baš ove predstave prave za taj iskorak? Ko to zna...

SELEKCIJA:

1. "Banović Strahinja"- Borislav Mihajlović Mihiz; adaptacija i režija Nebojša Bradić / Narodno pozorište iz Prištine sa sedištem u Gračanici u koprodukciji sa Šabačkim pozorištem./
2. "Animals"- Uglješa Šajtinc; režija Snežana Trišić /Kruševačko pozorište/
3. "Negri ili ljubav ko sočoloveko svojim", Joakim Vujić; režija Anđelka Nikolić /Knjaževsko-srpski teatar/
4. "Ali grad me je štitio"- Tanja Šljivar; režija Bojan Đorđev /Narodno pozorište Užice/
5. "Triptih o radnicima"- Sara Radojković, Strahinja Madžarević, Tijana Grumić; režija Jug Đorđević /Gradsko pozorište Čačak/
6. "Naši preci, jedite sa nama" - Goran Milenković; režija Stevan Bodroža /Puls teatar-Lazarevac u koprodukciji sa NP "Sterija"- Vršac/
7. "Sumnja"- Džon Patrik Šenli (J. P. Shanley); režija Jug Đorđević /Kraljevačko pozorište/

predstava u čast nagrađenih:

8. "Pretposlednja panda ili statika"- Dino Pešut, adaptacija Marija Ratković; režija Maksim Milošević /Šabačko pozorište/

Branisla Ilić, dramska spisateljica i dramaturškinja

4.4.2019. Kraljevo